

26712

26,712

26712

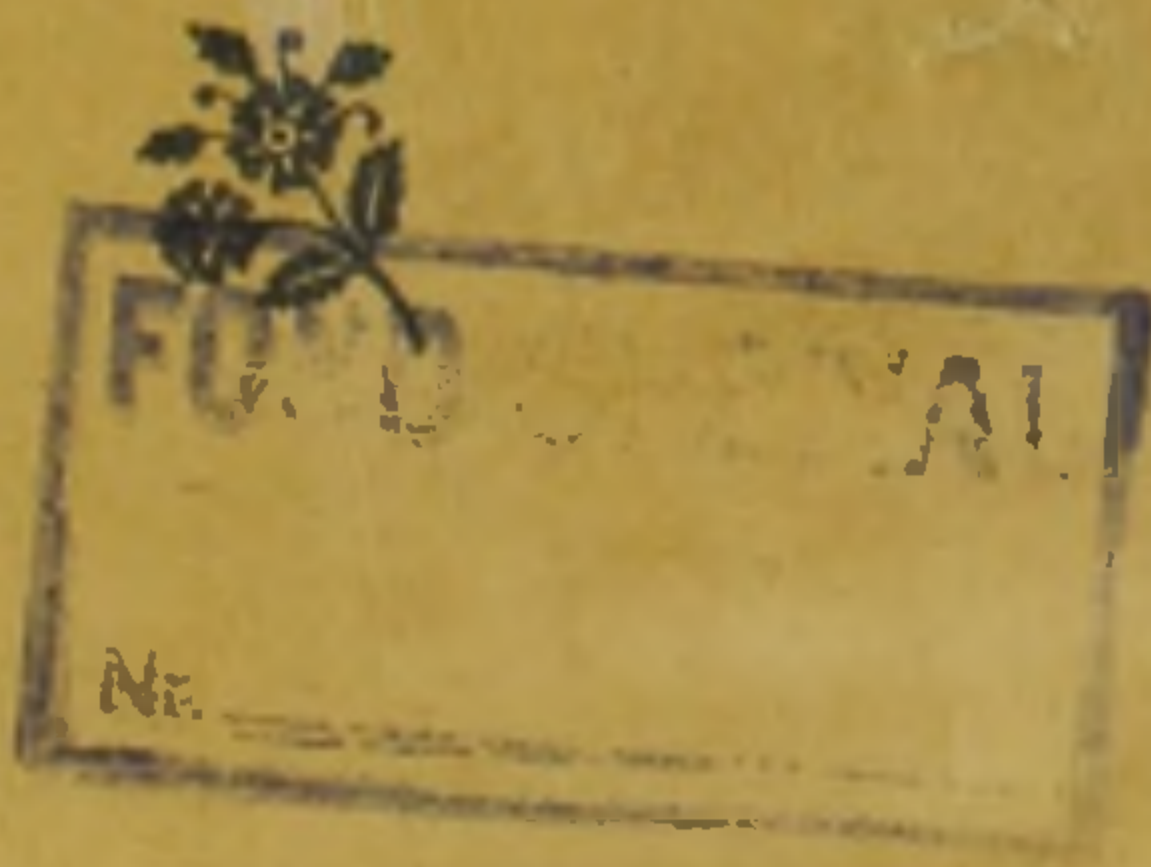
26712

26 712 S.

Românii și socialistii.

De

Ioan Russu Șirianu.

229
1929.

ARAD.

TIPOGRAFIA „TRIBUNA POPORULUI”.

1903.

26712

Ce cred Românii despre socialiști?...

Am umblat zilele aceste prin satele unde socialiștii jidovi dela Buda-
pesta au ținut adunări. Am căutat să
aflu ce s'a întâmplat și în următoarele
voiu povesti ce am văzut și ce am
auzit, după cum îmi voiu spune pă-
rerile privitoare la mișcarea socialistă.

Bunii nostri săteni, în nevinovăția
și mai ales în neștiința lor, cred că so-
cialiștii sunt partidul care-i va scăpa de :

plătirea dărilor,

de armată,

de slujbașii păcătoși dela comună
și comitat, și peste tot, de întreg răul
ce ne apasă pe toți d'opotrivă.

Mai cred apoi, că e destul să
se scrie la »sușiliști« (cum le zice),

pentru a intra în drepturi pe cari, într'adevăr, ar fi de dorit să le aibă fiecare Român. Astfel: dreptul de a alege deputat pentru toți, săraci și bogați; dreptul să aleagă »birău« (primar) și notar pe cine vrea obștea satului, ear nu să fie silit a alege numai dintre cei pe care se îndură să-i candidateze înfumurații și îngâmfații de solgăbirăi și fibirăi.

Tot astfel, cred că înscrierea în partidul socialist le dă dreptul să ceară și să împartă între dênșii moșiile bogătanilor unguri, ca astfel și cel mai sărac Român »să-și aibă holda sa«...

Socialismul li se pare o putere mare mai ales în urma stării înafară din lege în care tângește țeara de mai bine de jumătate an, de când nu suntem siliți să plătim dare și nu se fac nici asentări.

Care-'i adevărul?...

Indată ce li se spune însă și li se lămurește, că dare nu plătim —

deocamdată! — numai pentru-că domnișii din Dieta țării se ceartă și astfel n'au ajuns să voteze nici darea nici recruții, dar că vom plăti negreșit, și poate că mai mult decât până acum, după cum va trebui să dăm mai mulți feciori și pentru oștire, — părerea sătenilor se schimbă.

Ei încep a înțelege, că Jidovii dela Budapesta nu au nici o putere ci au avut numai îndrăzneală de a se lăuda și a le spune moși pe groși și câte vorbe late toate. Ei înțeleg că au fost trași pe sfoară, înșelați în chipul cel mai nerușinat. Ear »țidulele« ce li s'au dat când au plătit la înscrierea în partidul socialist sunt numai niște adevărinite că s'au înscris în partid și cvite că au plătit (banii din cari se hrănesc domnește niște perde-vară!), *drept nici pomană!* Nicăiri nimic nu li-se dă în virtutea acelei »țidule« și nici este vre-o lege în virtutea căreia să se poată lua, *nici chiar pe bani*, moșiile dela marii proprietari, dacă ei nu vor să le vîndă!

Să ne strîngem în jurul steagului
național.

Și cu totul altfel judecă, după-cele spunem, că încă la anul 1881, pe când de socialiști printre noi nici vorbă nu era, *partidul național român* a desfășurat steagul și a pornit la luptă pentru *câștigarea tuturor drepturilor dorite de toți Românii*. Sute de inși am stat d'atunci în temniță, *unii cu anii*, dar nici unul nu ni-am dat îndărăt, ci am luptat nainte pentru *câștigarea drepturilor pe seama Românilor*, împotriva cărora stăpânirea ungurească duce o luptă tot așa de nedreaptă, pe cât de multe sunt relele cășunate *din partea cărcimărilor, arendașilor și cămătarilor Jidovi!*

In lături cu veneticii!

Când le arătăm că nu niște venetici și nebotezați pot avea dragoste pentru poporul român, *ci fruntașii născuți și crescuți în sînul nostru*; când

le dovedim că de un șir întreg de ani acești fruntași luptă la comitat ca pe bietul sătean român să nu se pună atâtea dări și nici să fie năpăstuit și batjocorit de unii slujbași fără suflet, bine înțeles că și cel mai neștiutor și necunoscător al lucrurilor începe să vadă că *nu dela venetici poate veni ușurarea ori mântuirea!* Ci numai dacă *noi toți ne vom strînge rîndurile și vom lupta umăr la umăr*, ca buni frați, săraci și bogați, plugari și domni, vom putea să mai săltăm puțin. Să alegem la comună și comitat slujbași cari să nu fure cum a făcut de pildă Krivány, și să ne întărim astfel, ca *să putem înlătura* pe cei cari — ca și la *Sepreuş* — varsă fără milă sîngele poporului. *Să alegem deputat sînge din sîngele nostru*, să avem și noi cine să ne sprijinească, cine să arate durerile Românilor și dorințele ce avem și până la Imperatu să meargă când vorba e să se schimbe vre-o lege slabă ori să se aducă alta care ni-ar plăce.

Și cu dese vîrșire se luminează frații

de pe sate, îndată ce le arătăm că veneticii Jidovi de prin Budapesta nu pot avea nimic, nici în clin, nici în mânecă cu noi, ci una vorbesc în Budapesta și potop de neadevăruri spun când ajung la sat; acolo cer să se ia toate măsurile pentru-ca grâul, vinul și carnea, și peste tot: *rodul muncii săteanului să se vîndă cu preț cât se poate de scăzut*, pe când la sate nici o vorbă nu îndrăznesc să vorbească de asta, ci înjură cu gura lor nespălată pe preoți; cu domni și cu toți Jidovii trăiesc bine. *Tinta lor este să vîre zizanie numai între Români și prin cuvinte înșelătoare să-i cumpe-nească la fapte nesocotite, ca astfel să se dea stăpînirii prilej a ne apăsa pe toți și mai mult.*

Rătăcirea unora.

De fapt au și ajuns aceasta. Prin unele sate, în neștirea lor, țeranii români luând de bani buni vorbele veneticilor, cred că nu mai sunt datorii

cu nici o ascultare antistieii comunale, ci s'au adunat ei și »au pus birău, notar și casirus« (că așa le-au spus socialiștii să facă!) dintre oamenii lor, ba au cerut chiar ca la casa satului să se dea »canțilerie« deosebită »țuțilistilor« ... Nu mai vor să audă de vechile întocmiri și legi, ci fac ei altele după-cum li-ar veni mai bine la socoteală ...

Se vor desmetici însă și din aceasta, îndată ce vor vedea, că au sêvîrșit — o copilărie și se vor convinge că banii ce adună »casirus«-ul orî se perd printre degete, cum zice Românu, orî că se cheltuiesc cu aducerea din Budepesta a unor »domni« jidovi, dela cari acum așteaptă să le mijlocească drepturi, dar cari de fapt își bat joc de credința lor și după-ce i-au pigulit bine, se duc p'aci încolo, cu frunza'n buză !

Mijloace de ademenire.

Pentru a-i ademeni pe țeraniî români, socialiștii jidovi spun că iată,

poporul și în Țeara Nemțească a ales deputați socialiști . . . Le-am spus însă fraților săteni că da, și în Țeara-Nemțească s'au ales socialiști, dar aceia-s *Nemți*, cari trăiesc în mijlocul poporului, ear nu niște *venetici* căzuți ca din cer asupra poporului . . . Ș'apoi acolo-s cu dese vîrșire *alte stări*; acolo-s milioane de lucrători pe la fabrici și băișaguri, căror le vine la socoteală ce spun socialiștii: *să scadă prețul grânelor* ! Românii-s însă popor care trăiește din munca grea a câmpului și aș voi să ved care țeran român se bate după — *ieftinirea* grânelor ? . . . Nicî chiar cei fără pămînt n'ar dori-o aceasta, căci atunci și *pentru lucru cu ziua s'ar plăti mai puțin* ! Care ar dori să fie sacul de grâu cu o coroană și vaca grasă cu douăzeci coroane, cum ar dori-o *socialiștii de prin orașe* ?

Ș'au mai spus socialiștii ovrei că însuși *Lueger*, primarul Vienei, *omul Impăratului*, este socialist !

— Da, am răspuns țeranilor cari

îmi povesteau ce li-au vorbit Jidovii din Budapesta, adevărat că și Lueger este socialist. Inșă socialist *creștin* care — *ca ori și care dintre noi* — luptă pentru drepturile celor *săraci* și în *o-*bidă, dar *luptă mai cu bărbăție împotriva Jidovilor*, cari pe lângă că-și bat joc de legea creștină, sunt și cea mai afurisită lepră pe trupul neamurilor creștine. *Ei scad prețul grânelor și ridică la bănci camăta și veneticii dela Budapesta, cari vin pe satele românești să facă gâlceavă, sunt plătiți de negustorii jidovi, căror li-ar plăcea să se facă zarvă pretutindenī, ca astfel ei să poată totul cumpera lesne și să vîndă apoi scump.*

Ce să facem ?

După-ce li-am lămurit toate acestea, țeranii nostri, pe unde am străbătut, cu dese-vîrșire altfel judecă pe socialistii jidani din Budapesta. E vorba însă ca *toți cărturarii* români să-și ia osteneala și să se coboare în popor-

pentru a propovădui adevărul și a des-
 vului blăstămățiile jidovești. Că altfel
 răul se întinde și nu se poate prevedea
ce are să se întâmple. Vorbesc, se în-
 țeleg, de comunele unde socialiștii au
 fost întrucâtva băgați în seamă, căci
 în satele unde avem învățători și preoți
 harnici, nu-i nici o primejdie.

Să facem pe țeranii să înțeleagă
 că da: întrucât ei sub socialism înțe-
 leg lupta împotriva stăpânirii care-i
 apasă, lupta pentru drepturi politice și
 naționale, lupta pentru ușurarea dări-
 lor și sporirea isvoarelor de îmbogă-
 țire, toți suntem socialiști. Dar toate
 acestea se pot ajunge luptând sub stea-
 gul *partidului național-român*, ear nu
 să se lase duși de nas din partea unui
 jidovaș fără nici un căpătâi, că-i ru-
 șine și pagubă să se ia după străini,
 când datu-ni-a Dumnezeu și nouă Ro-
 mânilor frunțași cari pentru drepturile
 poporului român îndurat-au și temniță
 ungurească.

Să înțeleagă, că nu dând creze-
 mânt *Jidovilor* se pot ferici! Ci dacă

vorba e ca în sfatul țerii, în Dietă, să lupte cine va pentru drepturi, aceasta nu niște necăpătuiți ca Jidovii din Budapesta o pot face, ci *fruntașii români cari trăiesc în mijlocul poporului românesc, cari au aici părinți și frați.*

Să alegem deputați români!

Ear prilej să-și arate bărbăția frații cari de dorul luptei s'au înscris la socialiști, vor avea poate mai curând de cum s'ar crede. *Dieta d'acum poate să fie împrăștiată și M. Sa să orânduiască noui alegeri.* Români vor pune candidați pretutindenii. Lupte atunci din răspuțeri fie-care alegător român, ca *pretutindenii între Români să se aleagă Romîn.*

Numai așa vom avea apărători în sfatul țerii, numai așa la facerea legilor se va ridica și glas românesc, numai așa se va mai putea ușura sarcinele. Slab de minte e cine dela niște nepricopsiți de jidovi așteaptă ceva.

*Prin noi înșine, prin mintea cea
sănătoasă a Românului, eată scăparea...
Dela fii lui Israil neamurile creștine
numai cu rău s'au ales.*

Să fim dar' treji!

Arad, luna Iunie, 1903.

